

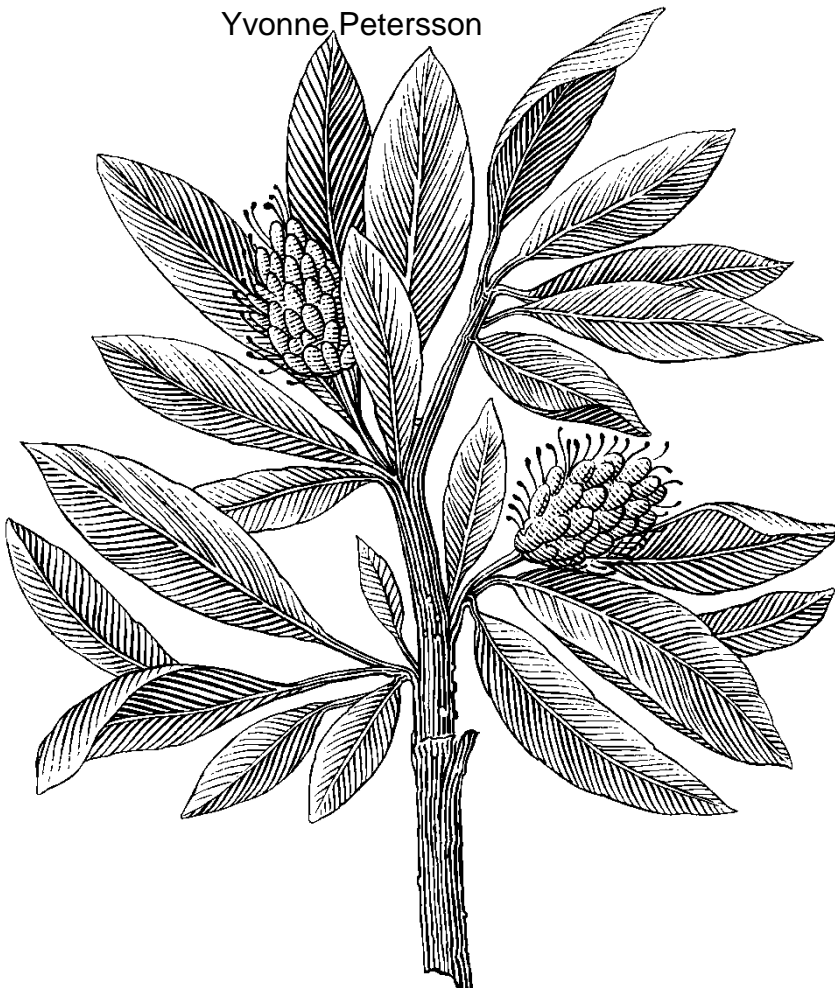
Linnéuniversitetet

LÄRARPROGRAMMET

” På fritidshemmet finns en önskelåda.
Där ska jag önska att vi får läsa e-
ljudböcker!”

En studie av elevers upplevelser kring e-ljudbok som alternativ till läsning.

Yvonne Petersson

Examensarbete 15 hp

Grundläggande nivå

Vårterminen 2018

Handledare: Kristina Henriksson

Examinator: Liselotte Eek

Kurskod: 2GN01E

**Institutionen för
utbildningsvetenskap**

Linnéuniversitetet

Institutionen för utbildningsvetenskap

Arbetets art: Utvecklingsinriktat arbete inom Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshemmet, 15 hp

Titel: "På fritidshemmet finns en önskelåda. Där ska jag önska att vi får läsa e-ljudböcker!"

Författare: Yvonne Petersson

Handledare: Kristina Henriksson

ABSTRAKT

Pupils experiences about e-audiobooks.

I studiens nulägesanalys framgick av en föreläsare som berättade att allt för många ungdomar lämnar grundskolan med läs-och skrivsvårigheter. Föreläsaren hade genom sitt arbete på behandlingshem träffat flera ungdomar som inte kan läsa och skriva och menade att detta har betydelse för ungdomarnas självkänsla och självbild. Jag ville på grund av detta hitta ytterligare ett sätt till läsning samt undersöka om e-ljudböcker kan väcka läslust hos elever.

Utvecklingsarbetets syfte är att få kunskaper om elevers upplevelser kring e-ljudbok. Undersökningen genomfördes på en grundskola i årskurs 1 i södra Sverige där 17 elever deltog i projektet. En utav utgångspunkterna var att eventuellt hitta ytterligare ett sätt till läsning. Vid fyra tillfällen under två sammanhängande veckor genomfördes denna aktion genom diskussioner om läsning och lyssnande av e-ljudböcker. Det dokumenterades genom observationer, gruppintervjuer och individuella elevintervjuer.

Resultatet i mina aktioner är för att eleverna ska få en positiv läsupplevelse har läsmiljön som en digitaliserad läsmiljö samt miljön som råder på fritidshemmet betydelse. Elevernas intresse för digitala verktyg blir påtagligt men även att tekniken ska fungera. Fritidshemmets möjlighet till läsupplevelse blir också synligt. Fritidshemmet erbjuder en annan miljö så som soffa, kuddar, filtar med mera. En annan betydelse visar sig vara samspelet mellan eleverna och mellan eleverna och lärare. Eleverna kommunicerar med varandra om läsning, visar respekt under aktionerna och är fokuserade på lyssnandet av e-ljudböcker. Resultatet visar också att elevernas delaktighet i former som att få välja bok själv samt plats är av stor betydelse.

Jag har fått en större medvetenhet om hur elever lär sig och vilka faktorer som påverkar läsandet. Den genomförande processen har varit intressant, givande och lärorik. Nya forskningsfrågor som framkommit är: Hur använder vi oss utav digitala verktyg för att främja läsupplevelser? Hur ska jag som lärare arbeta med läsupplevelser på fritidshemmet?

Nyckelord; e-ljudbok, ljudbok, e-bok, läslust, läsupplevelser

INNEHÅLL

1	INTRODUKTION.....	1
2	NULÄGESANALYS	3
3	TIDIGARE FORSKNING	5
4	SYFTE OCH MÅL.....	9
5	METOD.....	10
6	RESULTAT.....	19
7	DISKUSSION OCH DIDAKTISKA IMPLIKATIONER	24
8	REFERENSER.....	27
	Bilaga A.....	30
	Bilaga B.....	31
	Bilaga C.....	33

1 INTRODUKTION

Under min utbildning i kursen läs- skriv- och matematikutveckling, fick jag möjligheten att lyssna på en föreläsare som under en längre tid arbetat på ett behandlingshem för ungdomar. Under föreläsningen påtalar han vid flera tillfällen vikten av att kunna läsa. Föreläsaren berättar hur han ofta läst sagor för 17 - 20-åringar, som inte fått möjligheten under sin barndom att lyssna på sagor och berättelser. I hans arbete försöker han skapa en läsupplevelse för dessa ungdomar som ingång till att lära sig läsa. Föreläsaren nämner också att han träffat allt för många ungdomar som inte kan läsa och skriva och hur detta påverkar deras självbild och självkänsla. Där väcktes tanken över hur fritidshemmet kan möjliggöra ett arbete kring läs- och skrivutvecklingen. Skolverket (2016) menar att "undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva." (s. 247). I detta utvecklingsarbete har jag valt att lägga fokus på elevernas upplevelser kring läsning. Skolinspektionen visar i sin rapport "Att läsa och skriva" (2003) att dagens kunskapsamhälle ställer höga krav att både förstå och använda skriven och tryckt information. Hwang och Nilsson (2015) anser att samhället i dag kräver kommunikationsfärdigheter och om elever får bekymmer med att läsa och skriva bidrar det till stora konsekvenser. Min reflektion är att det är av sådan stor betydelse att kunna läsa och skriva i dagens samhälle och därför bör alla elever få möjlighet att lära sig att läsa och skriva. Taube (2007) visar i sin undersökning att för att nå en ökad läsförmåga genom läsupplevelser krävs en varm och förstående miljö.

Fritidshemmet ska enligt Skolverket (2016) stimulera elevernas lärande och utveckling och med fokus på en meningsfull fritid. Undervisningen ska utgå från elevernas erfarenheter, intressen och behov samt inspirera till nya upptäckter. På senare år har användandet av e-ljudbok ökat och därför väcktes tanken hur den kan användas i arbetet med läsning? Hur upplever åtta-åringarna att lyssna på e-ljudbok? Skolinspektionen (2018) visar i sin rapport *Undervisning i fritidshemmet*, att digitala verktyg i undervisningen ska ges i större utsträckning till eleverna. Eleverna ska ges möjligheter att utveckla de förmågor som i dag förväntas i ett samhälle. I det centrala innehållet för fritidshemmet kapitel fyra i läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (2017) ska fritidshemmet arbeta för att eleverna ska utveckla sin språkliga kompetens. Skolverket tar också upp att eleverna ska ges möjlighet till samtal kring texter samt använda digitala verktyg. För att utveckla min förståelse kring hur fritidshemmet kan bidra till att utveckla elevers läsning via möjligheten till läsupplevelser bestämde jag mig för att genomföra ett utvecklingsarbete. Därför tänker jag låta eleverna få pröva e-ljudbok på iPads. Min tanke är att använda digitala verktyg, i det här fallet iPads, som elever ofta har tillgång till hemma. Jag kommer att samarbeta med skolbibliotekarien som besitter kunskaper om applikationer som är gratis samt lätt att ladda ner. Min önskan är att elevernas läsupplevelse ska öka och att eleverna själva vill använda sig av detta sätt på sina egna mobiler eller iPad.

I min undersökning förhåller jag mig till begreppen läslust, läsupplevelser, e-ljudbok, och e-bok. Begreppet *läslust* definierar Baker, Dreher och Gunthrie (2000) som elever vilka som är intresserade av att läsa och har en inre lust till läsning. Eleverna läser självmant och prioriterar läsningen. De tycker att läsning är intressant, roligt och lärande. Kullberg (2004) anser att den som känner lust har en kraft som är positiv och känner tillit till sina kunskaper och förmågor. Enligt Malmgren (1983) är begreppet

läsupplevelse förknippat med känsla, lust och individens uppfattning av verkligheten. Han menar att eleverna ska uppleva beröringspunkter i sina liv, i texten, annars bearbetas den inte. Begreppen läslust och läsupplevelser nämns ofta tillsammans och jag ser dem som sammankopplade. I fortsättningen kommer jag att använda mig utav läsupplevelser. Enligt NE (2018) betyder e-ljudbok en inläst bok som kan spelas upp i CD-spelare, MP3-spelare, mobiltelefon eller dator. E-bok definieras i NE (2018) en elektronisk bok, digital motsvarighet till en bok som är tryckt, den är läsbar i någon slags datorbaserad utrustning. E-boken hämtas oftast i datafiler eller från webben till den egna datorbaserade utrustningen

Jag tänker undersöka elevernas upplevelser kring e-ljudbok. Min utgångspunkt för utvecklingsarbetet är att det ska finnas flera olika sätt att lära sig att läsa och skriva. Önskan är att kunna ge elever flera olika alternativ till läsningen, helst ett smörgåsbord av olika aktiviteter som kan väcka läslust samt skapa goda läsupplevelser. Med tanke på att elever lär sig på olika sätt ska eleverna ges möjlighet till en variation av metoder för att finna lust och glädje med att läsa och skriva. Detta är min pedagogiska position. Syftet med mitt utvecklingsarbete är att hitta olika vägar till läslust via e-ljudbok och därmed studera elevernas upplevelser kring läsning med e-ljudbok.

2 NULÄGESANALYS

I min nulägesanalys kommer jag beskriva nuläget på den aktuella skolan vad det gäller arbete med läsning och vilka resurser jag har att tillgå under min aktion.

Arbete med läsning

I klassen som jag ska göra min aktion i arbetar läraren med läsning genom bland annat högläsning, bokstavsschema samt egen läsning. Vid högläsningen läser läraren med engagemang och stort intresse och får eleverna med sig. Därefter följer ett samtal kring bokens innehåll. Klassläraren arbetar även med ett bokstavsschema som innehåller nio olika aktiviteter såsom skriva bokstaven i boken, klippa och måla bokstaven, skriva den på tavlan, fylla i uppgifter, läsning i arbetsbok med mera. På fritidshemmet finns en bokhörna med ett antal böcker som byts ut med jämna mellanrum för att få till spontanläsning. Min handledare berättar att för ca tio år sedan hade de högläsning på fritidshemmet varje dag. Den har minskat med åren, minskat på grund av att barngrupperna är större eller för att fritidspedagogerna i dag har mer insyn i skolans verksamhet och de vet att högläsning sker i klasserna. Just nu är det endast förskoleklassen som får planerad högläsning på fritidshemstiden, ca två gånger i veckan. Tidigare under terminen läste de sagor med förskoleklassen genom AVMEDIA och fritidshemmet har även arbetat med radiosagor. Min handledare berättar att nästa läsår ska verksamheten satsa på att stimulera läsutvecklingen på fritidshemmet och hon tycker att det är en bra satsning. Därför kommer mitt utvecklingsarbete lägligt.

Utifrån nuläget att högläsningen har minskat under åren och att det finns en läshörna på fritidshemmet genomför jag min aktion och kommer att undersöka eventuellt ytterligare ett sätt till läsning. Eleverna kommer att få prova att läsa med bibliotekets e-ljudböcker genom iPads vid tre tillfällen. Min tanke är att eventuellt hitta ytterligare ett sätt att bidra till lust för läsning, både för elever som gillar att läsa men även för de elever som inte har något intresse för läsning. Med tanke på att den befintliga läshörnan kanske inte används i stor utsträckning och att högläsningen har minskat känns mitt ämne både relevant, spännande och intressant. Alla elever ska ha möjlighet till olika sätt av läsning. Skolverket (2016) anser att ”undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva (s. 247).

Resurser inför aktionen

På skolan finns det ett begränsat antal digitala verktyg. Det finns sex stycken iPads som fritidshemmen ansvarar för, ett tiotal i årskurs 1 - 2 och ett tiotal i årskurs 3. Jag fick klartecken genom min handledare att han har bokat skolans (åk 1 - 2) 10 iPads. Några dagar innan aktionen får jag ett mejl att jag inte kan använda mig av dessa iPads. Orsaken är att en klasslärare skulle ha dem. Min handledare löser detta bekymmer genom att jag kan använda några iPads på de olika fritidshemmen och några från årskurs 3. Vilket innebär ett letande inför varje pass och mer nerladdningar på flera iPads. Skolan saknar hörlurar till utlåning, det finns endast fyra stycken. Min handledare tipsade om att be eleverna ta med sig sina egna hörlurar. Jag vågar inte riktigt hoppas på att alla skulle komma ihåg att ta med sig sina hörlurar så jag lånar tio

hörlurar från en annan skola. Detta är vad jag har att förhålla mig till när aktionen börjar.

3 TIDIGARE FORSKNING

I detta kapitel kommer forskning med anknytning till mitt utvecklingsarbete att presenteras. E-böcker, läsmiljö, läsupplevelser och läslust, samt samspel i läsandet är områden som jag kommer att lyfta.

E-böcker

Larsson (2015) menar i sin artikel ”E-books and audiobooks”, extending the Digital Reading Experience, att barnens användning av e-böcker och andra digitala hjälpmedel har ökat de senaste åren. Mellan åren 2010 och 2014 hade andelen barn, 6 - 8 år, som läst en e-bok mer än fördubblats. E-bokläsning är inte ett nytt fenomen men populariteten har ökat bland barn, i kombination med billigare läsningsenheter och ett större utbud av digitala texter. Larsson (a.a) anser att e-böcker kan stödja läsinstruktioner. Ett växande antal av barn som läser e-böcker möjliggör troligen ökad läskunnighet.

Nya aktiviteter för språk, literacies, skapas genom de växande teknologier (Leu, Coiro & Cammack, 2004; Leu, Kinzer, Coiro, Castek, & Henry, 2013). Författarna menar att läskunnighet utvecklas och teknologin utmanar lärare till nya möjligheter för kommunikation och läskunnighet i klassrummet. Med dagens teknik så som ändrande av skärmstorlek, olika funktioner, layout och andra verktyg kan det möjliggöra individuella läsupplevelser (Larsson, 2015). Med avancerad teknik kan eleverna framgångsrikt använda och anpassa sig till de föränderliga kommunikations- och informationsteknikerna som snabbt dyker upp i vårt samhälle (Leu, 2004).

Att läsa högt har visat sig vara en framgångsfaktor i olika läsprogram och har betraktats som den viktigaste faktorn för att lyckas med sin läsning (Anderson, Hiebert, Scott & Wilkinson, 1985). Ljudböckernas fördelar liknar läsning och forskning stöder användningen av ljudböcker för att utveckla läskunnigheten (Beers, 1998; Grover & Hannegan, 2012; Moyer, 2012; Wolfson, 2008). Larssons (2015) artikel *E-books and audiobooks. Extending the Digital Reading Experience* visar att framsteg görs inom e-bokstekniken. I hennes studie tyder det på att en av fem barn läser för att det är roligt, särskilt pojkar. Hälften av alla barn i åldern 6 - 17 säger att de skulle läsa fler e-böcker om de hade större tillgång. Författaren anser att vår utmaning är att använda oss utav den kraften i teknik och elevernas intresse för e-böcker för att få bättre läsare. Hon menar att möjligheten finns där. Med hjälp av ljudböcker kan eleverna lära sig att lyssna kritiskt, bygga på förkunskaper, förbättra ordförrådet, öka språkanvändningen och öka förståelsen (Larsson, 2015).

Blomgrens avhandling (2016) undersöker de nya förutsättningarna i dagens klassrum i och med att digitaliseringen ökar. Han granskar elevernas målorientering och motivation i en lärmiljö som är digitaliserad. Resultatet visar bland annat att elever i årskurs 9 ser digitala verktyg och den moderna tekniken som resurser. Eleverna menar också att användningen av digitala verktyg skapar frihet genom att de arbetar med skolans uppgifter utifrån sin egna planering. Digitaliseringen underlättar skolarbetet och främjar motivationen (a.a). Studien visar också att eleverna känner sig hämmade av lärare som saknar kunskaper och samsyn vid användning kring digitala verktyg. Eleverna anser också att digitaliseringen i skolan och lärmiljön bidrar till ökad

motivation och kvalitet i skolarbetet. Säljö (2000) anser att kommunikation i pedagogisk verksamhet har i många år använt sig av olika redskap och verktyg. Historiskt sätt har människan använt redskap för att få förståelse och att skapa engagemang. Redskapen har kommit, de har använts och sen har de ersatts av nya redskap eller ny teknik. Från att människan har använt pinnar att skriva i sand med, kriter, griffeltavlor, bläck, pennor, till surfplattor och smartphones är denna utveckling mycket betydande och intressant att både följa och förstå. Genom den moderna tekniken skriver och läser barn och ungdomar på många andra sätt i dag. De olika digitala verktygen har i dagens samhälle en central plats och en funktion att fylla för barn och ungdomar, även för vuxnas.

Läsmiljö

I en brittisk utredningen (National Literacy Trust, 2012) visar det sig att det är en utmaning att utveckla barn och unga till läsvilliga läsare. Utredningens slutsats är att en framkomlig väg är att skapa en främjande läsmiljö. Även läsforskaren Michael Lockwood (2009) poängterar vikten av en stimulerande läsmiljö. Det handlar om att skapa ett klimat där elever som läser syns. Han menar att det är särskilt betydelsefullt för elever som saknar lust och läsning hemma. Om lärare utvecklar metoder för att samtala med eleverna om det de har läst kan de skapa läsengagemang. Det kan ske inte bara i undervisningen, utan även på biblioteket och på fritidshemmet. Lockwood (a.a) menar också att lärare måste visa att även de är intresserade av läsning. Han varnar dock för att använda läsning som straff, till exempel när en elev tvingas vara inne på rasten och läsa en bok. Inte heller erbjuda läsning i övergångar mellan olika moment under skoldagen. Att ta fram boken i endast några få minuter visar sig inte skapa någon läslust. Dolatkah (2010) visar också i en studie att de olika avbrott som finns i skolans organisation påverkar elevernas läsupplevelse. Läsforskaren Lockwood (2009) fann i sin studie att i skolor där personal visade ett stort intresse för läsning och aktivt arbetade med att utveckla positiva läskulturer lyckades genom att stimulera till läsning på flera olika sätt samt över tid. Enligt Chambers (1995) handlar läsmiljö om fyra grundvillkor: högläsning, lästid, ett bra bokbestånd och samtal om det lästa som hålls av lärare. Han menar att dessa grundvillkor är oundgängliga om en elev ska utvecklas till en läsande individ. För att nå en lyckad läsinlärning anser Taube (2007) svensk professor i pedagogik, i sin undersökning, att läsmiljön ska vara varm och förstående och eleverna ska inte uppleva stress. Författaren menar att skolan har ett ansvar genom att visa det personliga värdet läsningen ger barnen. Då stärks elevernas bild av läsningen och det kommer att upplevas positivt.

Hedemark (2011) visar i sin studie att det finns elever som upplever läsning som arbete och tvång. Dessa elever som känner så ser det som en tråkig aktivitet och något som eleverna ägnar sig åt bara om de måste. De ser läsningen som en aktivitet som de tvingas till efter tjat av antingen föräldrar eller lärare. Till skillnad mot den lustfyllda läsningen bygger denna läsning inte på frihet utan det bara görs. Elever som uttrycker läsningen på detta sätt visar det ofta genom motstånd, fusk eller gör andra saker. Dolatkah (2010) lyfter spänningen mellan friheten, när eleven själv väljer sin läsning och kravet på att eleven ska lära sig läsa. Elever kan uppfatta skolan som en arbetsplats och de kan då uppfatta sina uppgifter i skolan som arbete.

Läsupplevelser och läslust

Taube (2007) visar i sin undersökning om läsinlärning och självförtroende, att de första läsupplevelserna har betydelse för hur vi ser på läsandet i vuxen ålder. Liberg (2007) poängterar vikten av att eleverna ser läsandet som meningsfullt. Hon menar att barn som inte ser läsandet som meningsskapande får svårt att motivera sig till läsning. För att väcka läslust krävs att man förenar litteratur med elevens uppfattning om världen och erfarenheter (Malmgren, 1983). På så sätt ökar elevernas engagemang och deras behållning av litteraturen. I författarens studie visar det sig att de flesta eleverna inte finner litteraturen som presenteras i skolan som intressant. Malmgren (a.a) menar att om elever ska uppleva läslust måste texter och litteratur beröra.

Nyström (2002) undersöker i sin avhandling barns lärande och anser att redan i förskolan ska eleverna stimuleras till att få en känsla av ordens uttryck och värde och väcka en språklig nyfikenhet. Hennes resultat visar bland annat att elevers sätt att lära beror på miljön. Enligt Nordicoms (2012) undersökningar om medieanvändning visar det sig att barn och ungdomar läser tidskrifter på nätet, kvällstidningar, webbsidor, textmeddelande och skönlitteratur. Mer än hälften av barn och ungdomar skriver och läser via digitala medier. Nordicoms drar slutsatsen att dessa läs- och skrivaktiviteter inte värderas särskilt högt i skolan. Kåreland (2013) anser att lärare måste dra nytta av dessa texter och använda dem i elevernas skolvardag. Det är av betydelse att ta hänsyn till hur våra elever läser i dag.

Caroline Liberg, professor i utbildningsvetenskap med inriktning läs- och lärprocesser, har under flera år forskat om barns tal- och skriftspråkliga utveckling (2007). Hon lyfter andra möjligheter än den traditionella boken bland annat med hjälp av IKT, där man numera kan få text uppläst. Liberg (a.a) hänvisar till en studie (Adam and Wild, 1997) där lågmotiverade elever i årskurs 3 ingår. Resultatet i studien visar att läsning med stöd av ett datorprogram kan väcka elevernas intresse för läsning samt ge en positiv syn på läsandet.

Schultz Nybacka (2011) menar i sin avhandling som handlar om upplevelser kring ljudböcker, att ljudboken har fått ett genomslag i samhället. En del informanter i studien ansåg och värderade inte ljudboken lika mycket som den traditionella boken. De ansåg att ljudboken saknade bilder i läsarens minne och en del utav informanterna uppgav att läsarens röst är av betydelse. Några informanter väljer bok efter vem som är uppläsare och de nämner också att de slutar lyssna på e-ljudboken om de inte tycker om läsarens röst. Saknad av text nämns och uttrycks också av några i studien. Ytterligare ett bekymmer är koncentrationssvårigheter vilket gör det svårt för läsaren att orientera sig i texten. Det kan då bli svårt att orientera sig var man är i texten. Informanter anser också att för att inte tappa tråden behövs en större koncentration.

Samspel i läsandet

Nyström (2002) belyser i sin avhandling *Eleven och lärandemiljön* elevers lärandeprocesser i läs- och skrivaktiviteter. I sin avhandling anser författaren att kontexten är avgörande för elevers förståelse och lärande. Lärandet sker i samspel med andra, där kommunikation och språk är centrala delar. Det individuella lärandet är en

process. Författaren lyfter även vikten av guidning som lärare ger eleverna. Författaren menar att det är tydligt att lärare har en viktig roll och att de har betydelse för elevens utveckling. Interaktionen och samspelet mellan elev och elev samt mellan lärare och elev har för lärandet en avgörande betydelse (a.a).

Forskaren Hultgren (2017) lyfter att barn kan bli läsande förebilder för varandra. Kamrater berättar för varandra vad de har läst vilket kan leda till nyfikenhet och att kamrater börjar läsa. Fördelen är att kamraterna känner varandra mer än vad läraren gör vilket gör att de vet mer om varandras intressen och vad som engagerar. Hultgren lyfter i sin artikel (2017) hur vi alla kan vara läsande förebilder för att förmedla ett läsintresse till elever tillexempel genom att tala om böcker och visa intresse för böcker. En läsupplevelse, menar hon, ska ge något personligt. Det ska vara texter som är av intresse för eleven och det ska engagera.

Det finns flera studier som påvisar att barn och ungdomar önskar tips på läsning och titlar från andra människor. McKool (2007) jämförde villiga och ovilliga läsare i sin studie. Resultatet visade att de elever som var ovilliga läsare kände få personer som rekommenderade läsmaterial, medan villiga läsare uppgav att föräldrar och vänner ofta rekommenderade bra böcker. Även Hassell & Rodge (2007) resultat visade att barn och ungdomar uppskattade tips och rekommendationer på bra böcker så att de lättare kunde hitta något intressant att läsa. Forskningsresultaten visade att engagerade läsande vuxna och vänner har positiv betydelse för barn och ungdomars sätt att tänka och känna om läsning.

E-böcker, läsmiljö, läsupplevelser, läslust och samspel i läsandet är begreppen som jag fokuserar på i mitt utvecklingsarbete kring elevers upplevelser kring e-ljudböcker och som jag bygger min tidigare forskning runt.

4 SYFTE OCH MÅL

Syftet med mitt utvecklingsarbete är att undersöka elevernas upplevelser kring e-ljudbok.

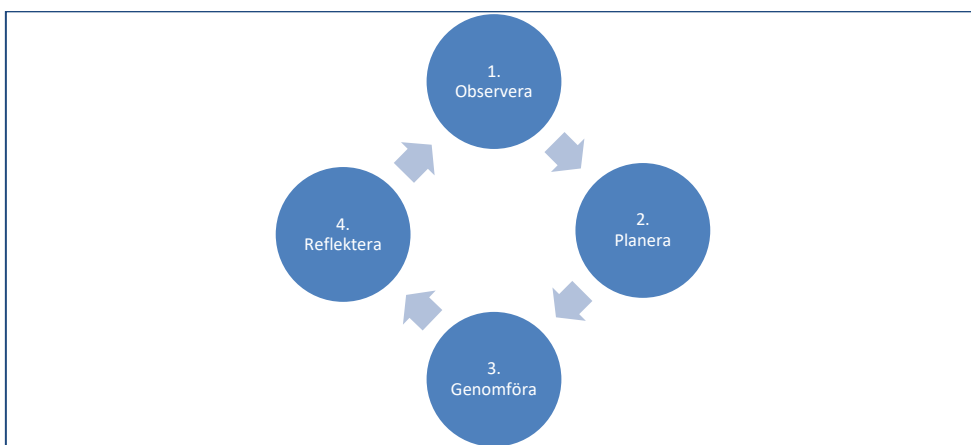
- Hur upplever barn att lyssna på e-ljudböcker?

5 METOD/UTVECKLINGSMODELL

I följande kapitel presenterar jag mitt upplägg på utvecklingsinriktade arbetet och dess process. Det börjar med hur arbetet kommer att genomföras och vilken modell jag har valt. Därefter följer mitt upplägg inför utvecklingsarbetet, hur jag kommer att gå till väga och hur arbetet ska dokumenteras. Jag kommer också att kritiskt granska mina tillvägagångssätt.

Aktionsforskning

Aktionsforskningens syfte är att den inte bara ska ge en bättre förståelse utan det ska även ske en förändring (Denscombe, 2017). Det är en praktisk forskning och i processen finns aktörer. Det finns fyra grundpelare som definierar aktionsforskning. En *praktisk inriktning* innebär att forskaren tar sig an frågor och bekymmer som är verkliga och finns i verksamheten. Mitt syfte är att undersöka elevernas upplevelser kring e-ljudbok. *Förändring* som anses vara ett sätt att ta itu med bekymmer men även få mer kunskap om fenomenet till exempel genom intervjuer samt observationer. I aktionen finns en *cyklisk process* som utgår från de inledande resultaten och som sedan ger möjlighet till att skapa förändring. Därefter ska de implementeras i verksamheten. I denna forskningsprocess är *deltagande* det centrala. Deltagarna är aktiva (a.a). Aktionens fokus är att utveckla verksamheten. I mitt fall ska jag undersöka elevernas läsupplevelser kring e-ljudbok. Jag har valt att arbeta efter Lewins cykliska process för aktionsforskning:

Rönnerman (2012) menar att i planeringsstadiet identifierar man ett bekymmer i verksamheten och börjar sedan planera aktionen. Jag har valt ett bekymmer som finns i vårt samhälle i stort, inte specifikt för denna skola. Men nästa läsår ska skolan satsa på att stimulera läsutvecklingen på fritidshemmet. Min ambition är att jag genom mitt utvecklingsarbete ska inspirera till något nytt. När sedan genomförande och aktionen är i gång observerar man verksamheten för att se vad som händer i arbetet med aktionen. När själva aktionen är genomförd är det dags för att reflektera och analysera arbetet. Vad har varit bra? Vad var mindre bra? Hur går vi vidare med arbetet? I den slutliga reflektionen väcks ofta nya frågor (Rönnerman, 2012). För mig är Lewins modell tydlig och realistisk. Arbetsgången passar väl in på mitt utvecklingsarbete. Modellen observera, planera, genomföra och reflektera blir tydlig och konkret anser

jag. Min förhoppning och önskan är att arbetet med e-ljudböcker ska kunna fortsätta efter att projektet är avslutat, både i klassrumsundervisning och på fritidshemmet. När jag hade mejlkontakt med rektor angående förfrågan om jag fick göra mitt utvecklingsarbete på skolan avslutar hon mejlet med att skriva att hon ser fram emot att ta del av mitt resultat i mitt utvecklingsarbete. I en aktionsforskning som får ett positivt resultat finns många vinnare, eftersom resultatet vanligen medför en positiv förändring i den aktuella verksamheten och arbetssituationen (Denscombe, 2017).

Metod och planering

I detta avsnitt kommer jag att beskriva tillvägagångssättet som har skett med hjälp av semistrukturerade intervjuer, gruppintervju, deltagande observation, fältanteckningar, etiska krav, aktionens process, planering samt genomförande.

Kvalitativa intervjuer

Om man vill försöka förstå människors olika sätt att reagera, resonera, särskilja eller urskilja handlingsmönster är en kvalitativ studie mest rimlig (Trost, 2010). Jag studerar elevers upplevelser kring e-ljudböcker och väljer ett kvalitativt tillvägagångssätt. Denscombe (2016) menar att människors övertygelser och attityder, uppfattningar och åsikter, emotioner och känslor har med fenomenologi att göra. Ett fenomenologiskt tillvägagångssätt är ett sätt att ta reda på hur elever tänker samt ett sätt att fokusera på människors erfarenheter. Fenomenet e-ljudbok studeras genom barnens läsupplevelse av detta fenomen.

Undersökningens syfte var att ta reda på elevers upplevelser kring e-ljudbok. Eftersom jag intervjuade barn som var i 7 - 8 års åldern valde jag att genomföra semistrukturerade intervjuer vilket innebär att intervjuaren har en lista på frågor som ska besvaras men är öppen för att vara flexibel (Denscombe, 2017). Jag utformade frågor utifrån mitt syfte och mina frågeställningar som jag använde mig utav i elevintervjuerna. Intervjuaren kan låta den intervjuade utveckla sina svar och idéer mer utförligt, även ändra frågorna eller utveckla dem under gången i projektet. Jag valde metoden semistrukturerade intervjuer för att komma nära dem som ska intervjuas. Fördelen med att använda sig av intervjuer som metod för datainsamling är att datan blir mer detaljerad och djupare jämförd med exempelvis enkäter (Denscombe, 2017). En annan fördel är att intervjuer är mer flexibla då det går att justera eller ställa följdfrågor under intervjun. Att intervjuer ger garanterat en hög svarsfrekvens i och med att de är bokade jämfört med om man skickar ut enkäter. Intervjuer är en vanlig metod inom den kvalitativa forskningen. Det behövs en intervjuare, några som ska intervjuas samt en lokal. Jag funderade om jag skulle spela in intervjuerna men valde sedan att inte göra det. Författaren påtalar att en nackdel med ljudinspelningar är att de intervjuade kan känna sig hämmade av ljudinspelningen (a.a).

Denscombe (2017) poängterar även begreppet personlig identitet vilket innebär att datainsamlingen påverkas av intervjuarens personliga identitet. Författaren menar att ålder, kön och etniskt ursprung påverkar hur mycket information intervjuaren får. Det är inte identiteten i sig själv som inverkar utan det är vad intervjuarens identitet betyder

för den som intervjuas. Cohen, Manion och Morrison (2007) lyfter betydelsen av att ge eleverna tid i intervjuerna. Barn behöver få möjlighet till tid att tänka och för att få fundera en stund innan de svarar. Sedan handlar det om att behålla ett visst fokus under intervjuerna därför lade jag fram en iPad som var öppen och visade applikationen som vi arbetat med och ett par hörlurar, för att påminna om vad intervjun ska handla om.

Jag valde att göra gruppintervjuer och gjorde det för att försöka skapa en lättsammare miljö och möjlighet för eleverna att samtala med varandra Cohen, Manion och Morrison (2007). En gruppintervju genomförs på ungefär samma sätt som en personlig intervju (Denscombe, 2017). En skillnad kan vara att intervjuaren exempelvis kan få fem svar från fem olika personer under en och samma intervju. En gruppintervjus karaktär är att få eleverna att svara som en del utav en grupp. Det gör det även möjligt för eleverna att lyssna in sina kamraters synpunkter och åsikter (a.a). Genom gruppintervjuer kan man främja elevernas förmåga att uttrycka sina synpunkter och åsikter, vara delaktiga och fundera över andra elevers synpunkter.

Deltagande observation och fältanteckningar

Under tiden eleverna lyssnade på sin e-ljudböcker deltog jag genom som deltagande observatör. Det är en diskret metod för att samla in data och information som förekommer i sin naturliga miljö (Denscombe, 2017). Tanken är att forskaren ska få en känsla av situationen genom att delta i vardagliga situationer samt aktiviteter. Genom att bevara den naturliga miljön kan forskaren se situationer och verksamheten som det verkligen är (a.a). En annan fördel med deltagande observation är att forskaren ges möjlighet att se detaljer, subtila ämnen med mera. I min aktion valde jag att sitta med eleverna och delta genom att själv använda mig utav e-ljudbok med iPad och hörlurar samtidigt som jag iakttog eleverna.

Enligt Denscombe (2017) bör forskare dokumentera sina observationer snarast möjligt och på ett bestående sätt till exempel genom anteckningar som är nedskrivna eller inspelade. Jag antecknade under aktionen och skrev mina anteckningar under tiden och renskrev dem senare samma dag.

Etiska krav

Jag har under hela processen förhållit mig till de fyra forskningsetiska kraven (Vetenskapsrådet, 2002), där jag till att börja med informerade berörd klasslärare, fritidspedagog/handledare och rektor om vad mitt utvecklingsarbete skulle handla om. Jag hade gjort ett upplägg över lektioner och jag berättade varför jag var intresserad av detta ämne och mitt syfte för klasslärare, handledare/fritidspedagog samt rektor. Efter att ha fått allas godkännande informerade jag eleverna om mitt utvecklingsarbete. Informationskravet innebär bland annat att forskaren ska informera de berörda om forskningens syfte. Med tanke på att elevernas ålder, under 15 år, anses barn sårbara (Denscome, 2017) behövs vårdnadshavares godkännande. Jag informerade vårdnadshavare genom e-post. Samtyckeskravet innebär att vårdnadshavare bestämmer om deras barn får vara med i undersökningen eller inte. Vårdnadshavare meddelade antingen mig eller klassläraren på e-post eller genom att ta med den förtryckta lappen till klassläraren. Jag var tydlig med konfidentialitetskravet som

innebär bland annat att läsaren inte kommer att kunna utläsa vem som har sagt vad. Jag ansvarar för att denna undersökning enbart kommer att användas till mitt utvecklingsarbete, också kallat nyttjandekravet. Även Vetenskapsrådet (2017) är tydliga med vilket ansvar forskare besitter, vilket jag arbetade efter och med stor respekt.

Aktionens process

I detta avsnitt kommer jag att beskriva min aktions process genom planering och genomförande. Utvecklingsarbetet startade i en planering och övergick sedan till aktionen som bestod av fyra aktiviteter. Arbetet avslutades sedan i en analys.

Planering

Clark och Rumbold (2006) menar att det finns faktorer som främjar elevernas intresse för läsning, till exempel tid att läsa i skolan, samtala om det man har läst, att eleverna själva får välja läsmaterial och bekväma läsplatser. Min tanke är att under min aktion ska eleverna själva få välja läsmaterial och det kommer att ske på olika läsplatser, två tillfällen i klassrummet och två på fritidshemmet. Intervjufrågorna kommer bland annat att beröra just när, var och hur elever helst läser. Skolverket (2016) är tydliga med att elevernas ska ges inflytande genom att kunna påverka, vara delaktig och ta ansvar.

Jag har tillgång till klassens schema och gör ett förslag på upplägg, innehåll, lokaler och tänkbar utrustning. Därefter kontaktas min handledare samt klassläraren för ett godkännande. Skickar även ett mejl till rektor angående min aktion och vad den går ut på. Skapar sedan ett missivbrev som jag ber klassläraren skicka hem och ett sista datum så att jag vet vilka som får delta i min aktion. Jag skickar sedan ett mejl till Nextory (ett företag som skapat en applikation med e-böcker och ljudböcker) samt frågar om det är möjligt att få tillgång till 17 inlogg i mitt utvecklingsarbete kring elevernas upplevelser kring e-ljudböcker. Jag fick snabbt ett positivt svar men blev skickad vidare till en avdelningschef som skulle höras av sig. Tyvärr fick jag senare beskedet om att Nextory inte hade någon möjlighet att sälja abonnemang till skolor på grund av deras förlagsavtal. Men de tackar för visat intresse. Jag funderar hur jag ska gå vidare och får tipset av en kollega att kontakta biblioteket, vilket jag gjorde. Jag sökte skolans bibliotekarie och fick snabbt svar. Bibliotekarien tyckte det lät som ett spännande projekt och var självklart behjälplig. Jag fick en snabb introduktion om det viktigaste

och fortsatte sedan själv. Ett par dagar senare besökte jag biblioteket för att själv skaffa lånekort, inloggning, tips på böcker med mera. Bibliotekarien visar applikationen och hur jag kan gå till väga. För att eleverna ska få en inblick i vilka böcker de har att välja fotograferar jag böckerna med bild och text med min mobiltelefon för att sedan visa och läsa för eleverna. Klassläraren berättar att hon har elevernas lånekort som jag självklart får låna. Min handledare bokar iPads men det fanns inga hörlurar att tillgång. Jag kontaktar då en annan skola och undrar om jag kan få låna tio hörlurar, vilket jag fick.

Innan aktionen skulle gå av stapeln bad jag handledare om koder med mera till iPads för att ladda hem applikationen från App Store. Jag lägger ganska mycket tid på att se till att tekniken fungerar till det första tillfället. Det är nedladdningar av applikationen, uppdateringar, logistik med mera. Jag har kontakt med handledaren för att se hur många godkännande som har kommit in och på grund av snöoväder och inställda bussar är det få som anmält intresse. Jag förlänger datumet till dagen som jag startar aktionen för att hinna få in intresseanmälningarna. Jag tänker att alla kan vara med och diskutera vad läsning är även om någon elev inte ska delta i aktionen. Vid första tillfället sker inga intervjuer så jag kunde vänta med intresseanmälningarna. Under första tillfället visar två elever oro över att inte vara anmälda. De visste inte om deras föräldrar hade anmält dem de ville verkligen vara med i utvecklingsprojektet. Det finns redan nu ett intresse från eleverna vilket kändes positivt och lovande. Klassläraren meddelar senare att alla 17 elever får vara med i aktionen.

Några dagar innan aktionen får jag ett mejl utav en annan lärare på skolan som meddelar mig att min bokning av iPads inte gäller och jag har fått nya tider då jag kan använda mig utav iPads. Jag blev något chockad och jag tittar sedan på lärarens förslag och ser att hennes förslag fungerar inte heller. Jag mejlar tillbaka och vädjar till att få fullfölja min aktion. Dagen innan aktion kommer ett besked från min handledare att hon har löst bekymret genom att ha bokat några andra iPads. Det innebar att jag skulle låna iPads på tre olika ställen.

Innan den första aktionen var jag på skolan för att leta upp iPads och ladda ner applikationen. Det visar sig att ett antal iPads behöver uppdateras vilket jag också gör. Det kändes inte optimalt att plocka iPads från tre olika ställen, hålla reda på de olika numren, uppdatera och ladda ner applikationen. Jag upplevde det osäkert och nervöst. Det fanns en oro över att iPads inte skulle fungera och inte vara på plats när jag skulle ha dem. De kommande passen var jag på plats i mycket god tid för att se att all teknik fungerade och fanns på plats.

Genomförande

Aktion 1

Aktionens första tillfälle är i fritidshemmets lokaler och jag hade 8 elever. Jag började med att berätta att jag under min utbildning blivit intresserad av läsning och att jag ska göra ett utvecklingsarbete kring läsning. För att jag ska kunna genomföra denna aktion och arbete behöver jag en klass med elever. Jag ber om deras hjälp och frågar om de vill vara med i detta utvecklingsarbete. Eleverna vill gärna vara med men det finns ett

par elever som är oroliga över att vårdnadshavare inte har lämnat in lappen eller svarat på epost, missivbrevet, som skulle göras. Jag berättar att alla vårdnadshavare har lämnat sitt godkännande. Mitt syfte med denna aktivitet var att eleverna skulle prata om läsning och att jag skulle få med mig eleverna in i detta projekt genom att få dem positiva och aktiva från början. Eleverna började med att diskutera olika frågor om och kring läsning. Jag tillät eleverna diskutera lite genom metoden EPA. Den metoden fungerar på sådant sätt att eleverna funderar och diskuterar över mina frågor först enskilt, i par och sen alla tillsammans. De funderade och diskuterade över frågorna: Vad är läsning för dig? Hur känns det när du läser? Vad läser du? Vad är bra med att läsa? Var läser du? Jag ville ta till vara på elevernas erfarenheter genom detta arbetssätt. Skolverket (2017) anser att eleverna ska vara delaktiga och att de ska ges inflytande. De menar också att eleverna ska vara delaktiga i arbetet i deras utbildning. Eleverna får sedan redovisa vad de har diskuterat med sin kamrat. Jag dokumenterar genom en mind map på whiteboardtavlan. På det sättet vill jag visa att det är viktigt det eleverna säger och att de får det både i muntlig och skriftlig form. De får även ta del utav sina klasskamraters åsikter och tankar. Min tanke är att de ska lära av varandra. Mind mapen fotograferades och sparades till mitt arbetsmaterial. Jag avslutade med att avslöja att de dagen efter ska få testa e-ljudböcker. Jag frågade om de visste var det var och om någon hade lyssnat på någon e-ljudbok någon gång. Jag visade dem iPaden, applikationen, hörlurar och läste sedan upp sex böcker och dess innehåll som de kunde välja på. Jag bad dem att fundera över vilken bok de vill lyssna på nästa gång vi träffas. Jag tipsar dem om att de gärna få ta med sig sina egna hörlurar till nästa lektion. De behöver inte men om de vill får de gärna göra det, annars ordnar jag hörlurar. Klassläraren skickar också hem ett mejl om önskan om hörlurar. Min ambition var att denna lektion skulle pågå ca 20 - 30 minuter men eleverna var engagerade och jag glömde bort tiden och efter 50 minuter var det dags att gå till matsalen. Efter passet med eleverna kontrollerade jag tekniken, laddade ner applikationen så att allt var klart inför nästa pass.

Aktion 2

Aktion nummer två var i klassrummet och i halvklass med åtta elever. Jag gick igenom och påminde om vad vi diskuterade lektionen innan och om vilka böcker de kunde välja på. Böckernas namn skrev jag på whiteboarden och vi påminde varandra vad de olika böckerna handlar om. Jag visade hur applikationen fungerade och hur de skulle göra. Eleverna valde sedan i lugn och ro en bok som just de önskade att få lyssna på. Jag delade sedan ut iPads och hörlurar till de som behövde. Inloggning och den tiosiffriga koden blir svårt och tar tid för eleverna. De behöver ganska mycket hjälp av oss lärare. Efter 20 minuter är alla eleverna igång. Eleverna får sedan lyssna på sin ljudbok i ca 15 - 25 minuter.

Innan aktionen visste jag inte om klassläraren ville vara med eller inte. Men under genomgången ser jag klassläraren smyga ner och sätta sig i en bänk vid en elev och jag hör henne viska: jag vill också lära mig detta. Vilket så klart var betydelsefullt för mig men även ett signalvärde till eleverna att fröken vill också lära sig detta.

Under tiden observerade jag eleverna och skrev fältanteckningar. Denscombe (2017) lyfter möjligheten att bibehålla miljöns naturlighet. Det är forskarens uppgift att

försöka smälta in i sammanhanget. Det kan tyckas vara omöjligt men författaren menar att det är möjligt. Jag satte mig själv vid en elevbänk och skrev det jag såg och hörde. Två elever blir färdiga och vill genast lyssna på en bok till. En elev skrattar till och lever sig in i boken. Tre elever börjar viska med varandra, jag hör att de diskuterar sina böcker. En iPad släcks och eleven ber mig genast fixa att eleven kan se bokomslagen på skärmen. En elev ber mig komma för han har zappat lite och kommit vilse på iPaden. Men jag ser att han har hittat genvägar som jag inte hade gjort. Jag hjälper honom tillbaka och han är snabbt med igen. Efter lektionen fick eleverna berätta om sina upplevelser hur det kändes att sitta med hörlurar och lyssna på bok? De diskuterar med varandra och sen får alla elever säga vad de tyckte och jag dokumenterade genom mind map på whiteboarden. Jag kan på det sättet även ställa följdfrågor.

Aktion 3

Vid den tredje aktionen kommer eleverna till fritidshemmets lokaler med sina hörlurar i handen. Jag hade inför lektionen förberett inloggningen på iPadsen med hjälp av elevernas lånekort, som jag hade tillgång till. Med tanke på vilken tid det tog lektionen innan ville jag spara tid. Mitt syfte var att eleverna snabbt skulle komma in i sina e-ljudböcker. Tanken med att byta lokal till fritidshemmet var att se om det blev någon annan läsmiljö men även koppla fritidshemmet till läsning. Vi samlades alla i en hörnsoffa i en utav fritidshemmets lokaler, vid tillhörande bord ligger iPads, hörlurar, lånekort och ett papper med böckernas titlar. Jag vill att de ska bli inspirerade och de ska veta vad som kommer att hända. Vi gick igenom vad vi gjorde förra gången och vad som kommer att hända vid detta tillfälle. Jag presenterade fem nya e-ljudböcker som de kunde välja på. Jag skrev titlarna på papperet som eleverna senare kan läsa och titta på själva. Eleverna blev erbjudna att sitta var de ville i lokalen och de fick använda fritidshemmets kuddar, filter med mera. Jag ber sedan eleverna att komma till mig en och en. De andra eleverna väntar tålmodigt tills det är deras tur. Det är tyst och lugnt under tiden, det känns som om alla bara väntar på att få sin iPad och sin e-ljudbok. Jag har redan inloggningen färdig, det är bara bokvalet som ska göras. Samtidigt får jag en liten pratstund med var och en, mycket handlar om deras bok som de lyssnat på eller lyssnar på. Sedan var de sin iPad och hörlurar och de väljer sin plats att lyssna på sin e-ljudbok. Eleverna lyssnade sedan vidare. Det tar inte lika lång tid detta tillfälle innan alla elever är igång, utan efter 10 - 12 minuter lyssnar alla nio elever.

Jag visade mitt engagemang genom att själv ta på mig hörlurar och lyssna, samtidigt som jag förde fältanteckningar över vad som hände i elevgruppen. En lärare kommer in i lokalen och viskar: "Vad mysigt ni har det". En elev viskar till en annan: är din bok bra? Den andra eleven nickar. Då tar jag den nästa gång svarar den andra eleven. En annan elevs iPad strular och ber mig komma och hjälpa honom. Eleven säger: Nej, vänta, jag vill lära mig det här. Hur gör du Yvonne? Vid detta tillfälle tar även jag på mig mina hörlurar och lyssnar på en e-ljudbok (men inte så länge). En elev säger direkt: Va Yvonne, ska du också lyssna? Några andra elever tittar upp och ler. Mitt syfte är att visa att jag också vill pröva e-ljudböcker. Ett par elever blir färdiga: viskar att de vill lyssna på en till. Under tiden de lyssnar kommer en lokalvårdare in någon minut för att passera till en annan lokal. Några elever tittar upp, men återgår snabbt till lyssnandet igen. Några märker inte ens lokalvårdaren. En elev smyger fram till mig och viskar att hon vill lyssna på en e-ljudbok till. En annan elev är också färdig men

säger att hon har lyssnat klart. Hon smyger iväg och leker lite istället. De andra bryr sig inte att en elev sätter sig med ett spel. Den eleven gör det tyst och de andra eleverna bara lyssnar vidare. Tre elever lyssnar i 30 minuter. Lektionen börjar gå mot sitt slut och jag ber eleverna att pausa, de får lyssna vidare i morgon. Jag hör en elev säga: Nepp! Jag ska lyssna färdigt nu! Jag måste! Jag ber henne vara med på gruppintervjun först och sen ska hon få lyssna klart. Hon har endast två-tre minuter kvar. Hon deltar i gruppintervjun och sen lyssnar hon färdigt. En elev fick bekymmer med att välja bok och jag förstod inte varför. Boken kunde inte väljas av en anledning. Jag kontaktade bibliotekarien och hon upplyste mig att eleverna endast kan låna tre böcker i taget och då räknas även vanliga böcker. Här blir jag nervös och orolig över att flera elever eventuellt inte kan lyssna på e-ljudbok nästa lektion, den sista lektionen. Jag har ingen aning om eleverna har lånat böcker utöver sin e-ljudbok. Tanken att kolla med alla 17 elever fanns inte däremot var min reservplan att använda sig utav mitt, klasslärarens och elevassistentens lånekort.

Aktion 4

En elev jublar när jag kommer in i klassrummet med min låda (iPads och hörlurar) den fjärde och sista aktionen. Denna gång är vi i deras hemklassrum. Även detta tillfälle hade jag gjort klart inloggningen för att spara tid. För några elever hade jag inte behövt göra det för de hade fixat det, men för många var det svårt att först leta upp kommun, bibliotekets namn och en kod med tio bokstäver. Jag återkopplade från förra tillfället och sa att de hade gjort en bra lektion. Denna lektion var den sista kring mitt arbete om e-ljudböcker. När jag berättade om att det var i dag, efter att de hade lyssnat färdigt på sin e-ljudbok, skulle bli intervjuade utav mig, så visade det sig att två elever inte riktigt visste vad som menas med att bli intervjuad. Jag lyfte frågan om vad en intervju är för något och några elever i klassen förklarade vad det var för något. Någon elev hade blivit intervjuad av en tidning en gång. Den artikeln hade dessutom alla läst, så nu visste alla vad det var. Jag påminde om min aktion och arbete med e-ljudböcker och att jag behöver veta vad de tycker om e-ljudböcker. Jag förklarade att vi vuxna ofta ha synpunkter och åsikter men i detta fallet är det viktigt att elevernas åsikter och synpunkter kommer fram. Elevernas upplevelser av e-ljudböcker är i fokus. Jag förklarade också att vi kommer att hålla till ute i korridoren och att eleverna kommer ut till mig en och en. Jag har ett tiotal frågor som jag kommer att ställa och man svarar så ärligt man kan. Om det är någon fråga som är svår eller som man inte kan svara på säger man det. Intervjun tar bara några minuter och när man är färdig smyger man bara in i klassrummet igen och fortsätter arbeta.

Eleverna fortsätter sedan att lyssna vidare på sina e-ljudböcker som ligger sparade på sitt lånekort i iPaden. Jag sätter mig åter igen med mina hörlurar och mitt anteckningsblock för att föra anteckningar över vad som händer under lässtunden. En efter en som de blir färdiga har redan tänkt ut vilken e-ljudbok som de ska lyssna på. De vet redan vilken de ska välja. En elev ser jag letar och bläddrar i applikationen för att hitta nya böcker. Eleverna har denna gång fullt fokus och det är tyst och lugnt. En elev blir färdig och vill lyssna vidare men har tyvärr redan lånat tre böcker. Jag loggar snabbt in på mitt lånekort och eleven väljer en ny e-ljudbok. En annan elev blir färdig och säger att hen inte vill lyssna mer utan väljer att arbeta med något annat. Klassläraren lånar även ut sitt lånekort när det visar sig att en elev vill lyssna vidare

men kan inte på grund av att gränsen på att låna var nådd. Efter ca 20 - 30 minuter och de börjar färdiga och flera anser sig vara färdiga så är det några elever som skriver, ritar, pratar med fröken i korridoren. Allt är lugnt och alla gör det som passar eleverna. Ingen kommenterar vad de andra gör. De som lyssnar är så inne i det. Jag försöker sedan att avsluta lektionen och jag hör då en elev säga (samma som lektionen innan): ”Nej, jag har bara tre minuter kvar (nu har eleven även lärt sig att räkna ut hur länge det är kvar på e-ljudboken)! Jag lyssnar på rasten. Kan jag det?” Självklart svarade jag.

Efter läsningen var det dags för 20 minuters rast vilket jag kände var behövligt efter 45 minuters lektion. Jag behövde ladda om och förbereda mig inför 17 intervjuer. Frågorna handlar om hur de upplever läsning, var de läser allra helst, hur de upplever e-ljudboken med mera. Jag fixade till bordet, där vi skulle genomföra intervjuerna, så det såg lite trevligt ut. Jag lade fram en iPad på bordet och tog fram applikationen på iPaden så att den tydligt sågs på skärmen. Jag lade även ett par hörlurar bredvid. Min tanke var att detta skulle symbolisera vad vi hade arbetat med under fyra lektioner och det skulle hjälpa dem att hålla tråden under intervjun. Eleverna genomför sedan intervjuerna på största allvar. Tyvärr är fem elever sjuka. Jag genomför 12 utav 17 intervjuer.

Denscombe (2017) poängterar vikten av att vara engagerad och medveten om att forskningsintervjuer kräver både koncentration och ansträngning. En god relation och tillit är nyckelord för att skapa en avslappnad atmosfär där den intervjuade kan känna sig trygg och tala öppet om det ämne som ska diskuteras. Dessa nyckelord och tankar försökte jag att förhålla mig till så att intervjuerna skulle bli så bra som möjligt. Något som intervjuaren bör vara medveten om med tanke på att det kan inverka på datakvalitén (a.a).

Jag avslutade aktionen med att skicka e-post till vårdnadshavare och tackade för att eleverna fick möjlighet att vara med i mitt utvecklingsarbete. Jag skickade med applikationens namn och hur de skulle gå tillväga om de ville ladda ner den.

6 RESULTAT

I detta kapitel kommer jag att analysera mina aktioner med stöd av begreppen läslust – läsupplevelse och läsmiljö - samspel. I mina aktioner har det visat sig att för att få en läsupplevelse har läsmiljön som en digitaliserad läsmiljö samt den miljö som råder inom fritidshemmet betydelse. En annan betydelse visar sig vara samspelet mellan elever samt mellan elever och lärare.

Läsmiljö – digitaliserad läsmiljö – fritidshemmets miljö

Digitaliserad läsmiljö

Min tolkning av min empiri är att eleverna tycker att läsmiljön är av betydelse och att digitaliseringen både motiverar och intresserar. Det finns en vilja att lära genom digitala verktyg. Blomgren (2016) visar i sin studie att ungdomarna ansåg att digitala verktyg skapar en slags frihet som ungdomarna såg som positivt. Efter aktionen bad fyra elever mig skriva ner applikationens namn på ett papper för att visa sina vårdnadshavare så att de kunde ladda ner den kostnadsfria applikationen när de kom hem.

”Någon vecka efter aktionerna möter jag en vårdnadshavare ute på skolgården som frågar om jag är den där studenten med e-ljudböckerna. Innan jag hinner svara så berättar vårdnadshavaren att de har laddat hem applikationen med e-ljudböckerna”.

I tidigare forskning menar Larsson (2015) att lärare ska använda den kraft som finns i teknik och elevernas intresse för e-ljudböcker. Min tanke var att låta eleverna diskutera och lyssna i max 30 minuter men samtliga aktioner pågick i 50 minuter. Min tolkning är att eleverna var intresserade av att lyssna på e-ljudböcker genom digitala verktyg. Jag observerar också att vid två tillfällen kommer en lärare och en lokalvårdare in i lokalen som en genomfart:

”eleverna reagerar knappt på vad som händer utan lyssnar vidare”.

I Schultz Nybacka (2011) studie visar det sig att e-ljudböcker passar vissa människor och vissa inte, precis som allt annat. E-ljudböcker kanske kan väcka ett intresse för läsning och läslust för några elever men inte alla. Det har hela tiden varit min utgångspunkt: att eventuellt hitta ytterligare ett alternativ till läsning. Majoriteten av eleverna gör tummen upp för e-ljudböcker.

I tidigare forskning nämner Hedemark (2011) att i hennes studie visar det sig att det finns elever som upplever läsning som arbete och tvång, där ingen lust alls finns till läsning. Min reflektion är att under mina aktioner upplevde jag inga elever som kände sig tvingade att lyssna och jag upplevde heller inget motstånd till att pröva. Eleverna säger angående sina upplevelser efter lyssnande av e-ljudböcker:

” Det var skönt och avslappnande, man slappnar av, det känns inte som att läsa en bok”.

När jag, de två sista lektionerna har förberett inloggning och eleverna sitter och väntar på sin tur är det lugnt och förväntansfullt.

I intervjuerna visar det sig att eleverna är nöjda med att få lyssna på e-ljudböcker genom iPads men flera elever uttrycker också att om de ska använda sig utav iPads måste tekniken fungera. Det får heller inte ta för lång tid att få tillgång till e-ljudböckerna. Tekniken måste fungera. En elev säger:

”När tekniken inte funkar blir jag besviken”.

Eleven menar att iPaden inte får hänga sig och sluta fungera.

”Det är viktigt att komma igång”.

Fritidshemmets miljö

Resultatet visade i elevintervjuerna att miljön är av betydelse. Alla elever säger att fritidshemmet blir mysigare genom att få själva välja var man vill sitta och om man vill får man ta med sig kudde eller filt. Någon elev säger:

”att klassrummet saknar platser”.

Chambers (1995) anser att läsmiljön är av stor betydelse. Det blir påtagligt i min aktion angående elevers upplevelser kring e-ljudböcker. Jag kan se det under mina observationer där det blir tydligt när:

”Fyra elever lägger sig bredvid varandra på fritidshemmets stora lekmatta som har ett ganska mjukt underlag. Alla fyra eleverna ligger där under passet, rättar till kudden någon gång, fortsätter lyssna för att senare viska något till kompiserna bredvid”.

Chambers (1995) lyfter även att platsens betydelse påverkar hur vi upplever läsningen och hur vi läser. Säljö (2005) poängterar att läsning sker i socialt sammanhang och att läsningen påverkas av platsen, i kombination med socialt och kulturellt sammanhang. I elevintervjuerna där flera eleverna svarar på frågan vad som hade betydelse för eleven när de lyssnade på e-ljudbok:

” att få välja plats själv, sitta var jag vill”.

Eleverna uppmärksammar även att kunna använda kudde och filt som positivt. En elev säger:

” jag blir mer koncentrerad om jag sitter skönt när jag lyssnar”.

Angående fritidshemmets lokaler och möjlighet till att sitta var man vill säger en elev:

”på fritidshemmet kan man sitta lite hur som helst”

En annan elev menar:

”det spelar ingen roll var jag är när jag läser och lyssnar”.

Samma elev kröp upp i u-soffan och satte sig i hörnet med en filt. Strax efter kom en kompis och gjorde detsamma. Eleverna i min aktion får möjligheten att lyssna på sin e-ljudbok i två olika miljöer, klassrummet och på fritidshemmet. Eleverna lyssnar och är fokuserade i de olika lokalerna men jag känner en annan känsla, lite mer spännande

och mer lustfyllt, när man får lägga sig på mattan eller gosa till det i soffan på fritidshemmet. Båda lokalerna fungerar men på fritidshemmet var det bäst enligt eleverna.

Läsglädje/läslust – samspel - delaktighet

Läsglädje/läslust

Resultatet från mina observationer visar att eleverna har ett stort fokus och koncentration vid lyssnandet av e-ljudböcker. De verkar vara så inne i själva lyssnandet. I mina observationer uppfattar jag att de:

”smyger, viskar, vill inte störa de andra och inte heller bli störd av andra”.

Jag tolkar det som att de visar respekt för varandras läsning. Eleverna i min undersökning visar en läsglädje och en läslust att vilja läsa och lyssna på e-ljudböcker. Jag observerar det även genom:

”att eleverna möter mig i korridoren glada och förväntansfulla när jag kommer till lektionerna”.

De visar intresse genom att fråga när ska de få lyssna. Det finns även en glädje över att få ta med sina hörlurar. Hälften av eleverna har med sig dem första tillfället och lite färre de två sista tillfällena. Redan när jag berättade för eleverna att de skulle få lyssna på e-ljudböcker genom iPads jublar de. Som avslutande fråga i de individuella intervjuerna visade det sig att

”alla elever utom två gör tummen upp för e-ljudbok”.

De första läsupplevelserna är betydelsefulla för hur eleverna kommer att se på läsandet när de blir vuxna. I mina aktioner visar eleverna läsglädje och läslust genom alla fyra aktionerna. De är engagerade, villiga att lära, delar med sig av erfarenheter och åsikter samt arbetar fokuserat och nyfiket. Liberg (2007) anser att läsglädje och läslust är väsentligt för att elevernas ska se lärandet som meningsfullt och bli motiverade till lärande. Om läsning känns ointressant och betydelselöst sker inget lärande. Taube (2007) visar i sin undersökning att läsinläring och självförtroende hör ihop. Läsglädje kan stärka lust och på så sätt öka självförtroendet i läsinläringen. Min reflektion är att alla elever deltog, både de elever som kommit långt i sin läsning men även de som tycker läsning är svårt. Min tolkning är också att eleverna får positiva läsupplevelser under hela aktionen.

Samspel

Ett annat påtagligt resultat är att i mina observationer ser man betydelsen av samspel för att nå läsupplevelser. Jag noterar elevernas intresse för varandras läsning. Jag hör redan vid den andra aktionen hur:

”eleverna kommunicerar med varandra om vilka böcker som är bra eller inte”.

Andra observationer är:

”Elever som inte vet vilken bok de ska välja frågar sina kamrater”.

”En elev kryper bort till en kamrat som sitter i soffan och tittar på iPaden för att se vilken bok kamraten lyssnar på”.

Eleven kryper sedan tillbaka till mig och säger vilken e-ljudbok han vill lyssna på. Samspel blir tydligt genom att ta del av varandras läsning så som Säljö (2000) beskriver. För mig blir samspelet betydelsefullt och lärorikt. Det är faktiskt inte länge sedan vi inte fick samspele och interagera med varandra i skolan under lektionstid. På den tiden kallades allt sådant för fusk. I dag utgår man från lärande i ett samspel (Säljö, 2005). Författaren anser att vårt sätt att tänka, agera, kommunicera och tänka bygger på kunskaper och erfarenheter som utvecklas i interaktion och samspel med andra. Vi har så mycket att delge varandra både kunskaper och erfarenheter. Min reflektion är att lärandet i samspel med andra är starkt och det bara finns där utan att vi tänker på det.

I tidigare forskning lyfter Hultgren (2017) betydelsen av läsande förebilder och att skolan ska stimulera till läsning på flera olika sätt. Min upplevelse när jag tar på mig mina hörlurar och börjar lyssna på min e-ljudbok är att eleverna blir förvånade. Jag får genast en reaktion från en elev som säger:

” Va, ska du också lyssna Yvonne ”?

Samspelet mellan mig och eleverna blir tydligt. Fler elever tittar upp och ler när de ser mig med mina hörlurar och hör mig säga att även jag ska lyssna på en e-ljudbok. Mitt syfte här är att stationera exempel genom att delta i lyssnandet av e-ljudböcker. Jag visar att jag tycker läsning är viktigt. Det blir mitt budskap till eleverna. Min reflektion är att de tycker om att jag deltar. Enligt Taube (2007) fungerar lärare som modell för hur eleverna ska använda sig utav olika lässtrategier. Författaren lyfter också vikten av att skolan visar att läsning är viktigt på flera olika sätt. Eleverna måste förstå varför de ska lära sig att läsa. Det måste vara meningsfullt (a.a).

Delaktighet

Från mina observationer, gruppintervjuer samt individuella intervjuer blir det påtagligt att eleverna vill vara med och påverka. De vill vara delaktiga. I elevintervjuerna nämner flera elever:

”att få välja e-ljudbok själv har betydelse för lyssnandet”.

Läsforskaren Dolathah (2010) lyfter i sin studie hur viktigt det är med friheten att få välja själv, så att det inte läsning ska kännas kravfyllt utan lustfyllt. Författaren anser att det finns en spänning mellan friheten att välja sin läsning själv och kravet att eleven ska utveckla läsningen. Det handlar om att skapa en läsmiljö där delaktighet ges vilket i sin tur kan skapa läslust. I min aktion fick eleverna välja mellan ett tiotal böcker och jag fick hjälp av bibliotekarien att hitta böcker inom olika områden som var anpassade till årskurs ett. För mig var det angeläget att få erbjuda eleverna flera olika intressanta böcker och att det skulle finnas någon bok för alla.

Flera elever i elevintervjuerna säger:

” jag gillar inte att läsa och lyssna om jag kan bli avbruten”

En tolkning kan vara att eleverna vill välja plats för att välja en plats där ingen risk finns för att bli avbruten. I elevintervjuerna säger eleverna:

”jag vill välja hur jag vill sitta”.

Ett utav mina syften redan från början är att försöka få eleverna med mig och under hela aktionens process. Jag vill skapa ett klassrum och en miljö där eleverna ska känna sig trygga och de ska känna tillit till mig. En miljö där de får vara med och påverka. Min elevgrupp har inga bekymmer med att dela med sig av sina upplevelser kring läsning utan alla deltar med sina erfarenheter och synpunkter. Jag anser att delaktighet är en framgångsfaktor vilket jag tar med mig som blivande lärare. Ett utav mina syften var att eleven skulle få välja bok själv efter sitt intresse för att öka läslusten. Jag observerade att alla eleverna deltog i mina aktiviteter kring e-ljudböcker utan större press eller krav. Både de elever som gillar läsning och de som inte gillar läsning. Jag upplevde att alla elever var inkluderade i undervisningen. En elev säger i elevintervjun:

” På fritidshemmet finns en önskelåda! Där ska jag önska att vi få läsa e-ljudböcker”!

Sammanfattning

Min utgångspunkt för utvecklingsarbetet är att undersöka hur eleverna upplever lyssnande av e-ljudböcker. Målet har även varit att undersöka om e-ljudböcker kan vara ett alternativ till läsning. I mina aktioner blir det tydligt att för att få läsupplevelse har läsmiljön som en digitaliserad läsmiljö samt den miljö som råder inom fritidshemmet betydelse. Det visar sig också att samspelet mellan eleverna och mellan eleverna och lärare har betydelse. Eleverna åskådliggör även att delaktighet är av vikt. Alla dessa faktorer bidrar till läsglädje och läslust.

7 DISKUSSION OCH DIDAKTISKA IMPLIKATIONER

I det sista kapitlet kommer jag att diskutera lite mer övergripande på de saker som jag har reflekterat över så som verksamhetens olika kompetenser, metodkritik, svårigheter, synen på fritidshemmets verksamhet, förebilder, tankar innan aktionen och framtida forskningsområden.

Verksamhetens olika kompetenser

Jag fick erfara vikten av att ta hjälp av de olika yrkeskategorierna i skolans verksamhet. Jag är övertygad om att jag inte hade klarat av tekniken med iPads och applikationen om jag inte haft hjälp från skolbiblioteket och bibliotekarien. Hur mycket används eller utnyttjas bibliotekarier? Den kompetensen de besitter finns inte i min lärarutbildning. Vi har samma mål men med olika kompetenser, tillsammans blev det bra. Jag fick även stöd av skolans speciallärare som tidigt visade intresse av mitt utvecklingsarbete. Vid slutet av min aktion berättade han att han hade lyft e-ljudboken och den applikation jag använde i sitt nätverk med övriga speciallärare och specialpedagoger i kommunen. Ett annat guldtilfälle är när specialläraren dyker upp under en utav aktionerna. Vi diskuterar då i storgrupp och jag säger ”att nu har vi läst e-ljudbok”. En elev säger: ”men vi har inte läst, vi har lyssnat”. Specialläraren säger:

” Jo, det är precis det ni har gjort. Ni har läst och lyssnat. Att lyssna på e-ljudbok är en sorts läsning”.

Ingen blev gladare än jag över hans svar. Jag tänker också att hans delaktighet, som endast var en liten stund, är av stor betydelse. Åter igen ett signalvärde när övrig personal engagerar sig och visar intresse. Jag märkte att han var intresserad av läsutveckling.

Metodkritik

Vid elevintervjuerna funderade jag över om jag skulle spela in intervjuerna eller inte. Denscombe (2017) nämner både för och nackdelar och en utav nackdelarna är att de intervjuade kan känna sig hämmade under ljudinspelningen. Min uppfattning är att jag hann skriva allt vad eleverna sa. Nu i efterhand kanske jag ändå skulle ha spelat in dem för att få ett mer säkrare underlag till resultatet. Författaren lyfter även videoinspelning som ett sätt att dokumentera. Fördelen med videoinspelning är att man inte bara ser och hör den verbala kommunikationen utan också den icke-verbala till exempel kroppsspråk. Med facit i hand skulle jag ha filmat för att se vad mer en film ger. Kanske skulle jag ha sett mer av elevernas samspel?

Svårigheter

Ett bekymmer under aktionen var möjligheten till digitala verktyg. Jag håller med klassläraren som sa att han skulle använda digitala verktyg i större utsträckning om det fanns en klassuppsättning. I bästa fall en dator per elev. Politiker pratar ofta om Sverige ska ha en likvärdig skola. Hur får vi till det när vissa skolor har en dator per elev och vissa inte?

Synen på fritidshemmets verksamhet

Hur synen och förhållningssättet är på fritidspedagogernas arbete där jag gör min aktion är intressant. Jag tänker på händelsen när en klasslärare meddelar fritidspedagogen att bokning inte gäller och att jag som student inte kan använda de iPads som var bokade inför min aktion. Klassläraren var tvungen att ha iPadsen. Hur se de på samsynen kring digitala verktyg och vem har tillgång till det? Är skolan viktigare än fritidshemmet? Skolan och fritidshemmet är två verksamheter som ska samarbeta och utnyttja varandras kompetenser anser jag. Hur kan ett sådant arbete främjas och stärkas? Om jag blir bemött på likande sätt igen vilka strategier ska jag då ha? En annan fråga jag funderat över är om jag måste fightas för min yrkesroll?

Saknad av boksamtal

Jag upplevde en saknad av samtal kring böckerna eleverna läste. Jag kunde endast diskutera lite kort med varje elev hur de upplevde boken de just lyssnat på. Det finns en svårighet att samtala med varje elev om varje bok och nå ett djupare samtal. Hur löser jag det framöver? Eller måste jag det? Jag tänker på Chambers (2014) som poängterar vikten av att samtala med eleverna om de lästa för att nå en större förståelse.

Förebilder

I tidigare forskning nämndes National Literacy Trust (2011) studie som visar att barn och ungdomars intresse för läsning influeras av läsande förebilder i hemmet, skolan och kamrater. Ett tydligt exempel är när jag för något år sedan fick en fråga av en lärare på min arbetsplats om jag ville komma till hennes årskurs åtta och ta med mig några självbiografier som jag läst och berätta om dem. Läraren vet att jag har ett helt bibliotek med självbiografier. Jag tog med mig böcker som var "kända" så som Zlatan, Andreas Lundstedt, Patrik Sjöberg, Ken Ring med flera för att inspirera. Jag läst en bit ur varje bok för att skapa ett intresse och nyfikenhet. Resultatet blev att jag fick låna ut mina böcker och bibliotekarien fick beställa självbiografier i större upplaga än den som fanns. Jag fick även berätta om mina självbiografier i flera årskurser. Det spred sig. Även Hultgren (2017) anser att vi alla kan bli vuxna förebilder och dela med oss av vårt läsintresse. Min utmaning som blivande lärare i fritidshem blir att vara en läsande förebild. Jag tar till mig Chambers (2014) framgångsfaktorer som lästid, ett bra utbud av böcker, högläsning och samtal om de lästa. Läsning måste ge positiva upplevelser så att eleverna vill läsa igen.

Digitala verktyg

Larssons (2015) studie stödjer att användandet av e-böcker och digitala läsplattor har ökat de senaste åren. Författaren anser också att barn som läser e-böcker ökar sin läskunnighet. När jag pratade med bibliotekarien om mitt utvecklingsprojekt nämnde han att det fanns e-boksprojekt på några skolor i kommunen, men att det är vanligast för lite äldre elever, 10 - 11 åringar. E-böcker är enligt NE (2018) en digital bok som är läsbar i till exempel iPad, mobil eller dator. Den eleven som först nämner, redan på första gruppintervjun, att texten saknas, är en elev som kommit långt i sin läsutveckling. Eleven vill alltså både se och höra texten. Eleverna säger i mina

intervjuer att de önskar att lyssna, några vill ha bilder och några andra vill ha text. I den bästa av världar så skulle det vara intressant med ett klassrum där alla elever fick läsa efter sin egna läslust och behov. Eleverna skulle själva få välja hur de vill läsa.

Jag hade verkligen ingen aning om hur resultatet skulle bli. I mitt bakhuvud fanns att med digitala verktyg får man oftast eleverna med sig på ett helt annat sätt än en penna och ett papper, eller en cd-spelare. Saken är också den att jag själv har svårt att lyssna på e-ljudbok. Jag tillhör dem som fort tappar koncentrationen och måste gå tillbaka och lyssna om. Däremot har jag fler i min bekantskapskrets som lyssnar på e-ljudbok. På vår senaste semester var jag den enda som fortfarande läste en vanlig traditionell bok, övriga fem personer lyssnade på e-ljudbok. Någonstans här blir jag lite intresserad över e-ljudbokens krafter och genomslag. I början av arbetet har jag svårt att hitta forskning om just e-ljudböcker och undrade ett tag vad jag hade gett mig in på. Men efter aktionen så blev mitt intresse ännu större i och med att jag såg elevernas positiva läsupplevelser. När jag sedan analyserat och reflekterat är jag säker på att jag kommer att använda mig utav e-ljudböcker i mitt kommande arbete. Fritidshemmet har möjligheten anser jag att komplettera skolan och styrdokumentet stärker det.

Framtida forskningsområden

Under tiden av utvecklingsarbetet och min aktion har följande forskningsfrågor framkommit: Hur använder vi oss utav digitala verktyg för att främja läsupplevelser? Hur ska jag som lärare arbeta med läsupplevelser på fritidshemmet?

- Adam, N. & Wild, M. (1997). "Applying CD-ROM interactive storybooks to learning to read". I: Journal of Computer Assisted Learning.
- Anderson, R.C., Hiebert, E.H., Scott, J.A., & Wilkinson, I.A.G. (1985). *Becoming a nation of readers: The report of the Commission on Reading*. Washington, DC: National Institute of Education.
- Baker, L., Dreher M-J & Guthrie, J-T. (red). (2000). *Engaging young readers*. New York: Guilford Press.
- Beers, K. (1998). Listen while you read: Struggling readers and audiobooks. *School Library Journal*.
- Blomgren, J. (2016). *Den svårfångade motivationen: elever i en digitaliserad lärmiljö*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Chambers, A. (2014). *Böcker inom och omkring oss*. Stockholm: Gilla böcker.
- Claer, C. & Rumbold, K. (2006). *Reading for pleasure: a research overview*. London: National Literacy Trust.
- Denscombe, M. (2017). *Forskningshandboken. För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna. 3. uppl.* Lund: Studentlitteratur.
- Dolatkhah, M. (2010). Barnbiblioteken och läsandets fyra "M". Ingår i K. Rydsjö, F. Hultgren & L. Limberg (Red.), *Barnet, platsen, tiden: teorier och forskning i barnbibliotekets omvärld*. Stockholm: Regionbibliotek Stockholm.
- Grover, S., & Hannegan, L.D. (2012). *Listening to learn: Audiobooks supporting literacy*.
- Hedemark, Å. (2011). *Barn berättar: en studie av 10-åringars syn på läsning och bibliotek*. Svenska biblioteksföreringsrapport 2011:1. Tillgänglig via www.biblioteksforening.se
- <http://www.ne.se/sök/?t=uppslagsverk&q=e-ljudbok>
- Hughes-Hassell, S. & Rodge, P. (2007). The leisure reading habits of urban adolescents. *International Reading Association*.
- Hultgren, F. (2017). *Läsande förebilder*. Stockholm: Skolverket.
- Hwang, P., & Nilsson, B. (2015). *Utvecklingspsykologi*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Kullberg, B. (2004). *Lust- och undervisningsbaserat lärande – ett teoribygge*. Lund: Studentlitteratur.
- Kåreland, L. (2013). *Barnboken i samhället*. Lund: Studentlitteratur.
- Larsson, L.C. (2015). *E-books and audiobooks. Extending the Digital Reading Experience*. The reading Teacher.
- Leu, D.J., Kinzer, C.K., Coiro, J., & Cammack, D.W. (2004). *Toward a theory of new literacies emerging from the Internet and other information and communication technologies*. Theoretical models and processes of reading(5th ed). Newark, DE: International Reading Association.

- Liberg, C. (2007). *Läsande, skrivande och samtalande* [Elektronisk resurs]. Att läsa och skriva: forskning och beprövad erfarenhet. s. 25 - 44
- Lockwood, M. J. (2009). *Promoting reading for pleasure in the primary school*. London: Sage Publications Ltd.
- Malmgren, L-G. (1983). *Litteraturreception och litteraturpedagogik*. Lund: [Pedagogiska gruppen, Litteraturvetenskapliga ins., Univ.]
- McKool, S.S. (2007). Factors that influence the decision to read: an investigation of fifth grade students' out-of-school reading habits. *Reading Improvement*. September issue.
- Moyer, J.E. (2012). Audiobooks and e- books: A literature review. *Reference & User Services Quarterly*.
- Myndigheten för skolutveckling. (2003). *Att läsa och skriva*. Stockholm.
- National Literacy Trust (2012). *Boy's reading commission: the report of the All-party Parliamentary Literacy Group Commission*. Tillgänglig via: www.literacytrust.org.uk/policy/boys_reading_commission.
- Nationalencyklopedin[NE]. (2018). E-ljudbok. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/e-ljudbok> (hämtad 2018-05-25)
- Nationalencyklopedin [NE]. (2018). E-bok. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/e-bok> (hämtad 2018-05-25).
- Nordicom (2012). *Barn och ungas medieanvändning i nätverkssamhället*. Göteborg: Nordicom.
- Nyström, I. (2002). *Eleven och Lärandemiljön – en studie av barns lärande med fokus på läsning och skrivning*. Växjö University Press.
- Rönnerman, K. (red.) (2012). *Aktionsforskning i praktiken: förskola och skola på vetenskaplig grund. 2., [rev.] uppl.* Lund: Studentlitteratur.
- Schultz Nybacka, P. (2011). *The Consumption Practice and Value of Book Reading*.
- Skolinspektionen. (2018). *Undervisning i fritidshemmet, Rapport 2018*. Stockholm: Skolinspektionen.
- Skolverket. (2016). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Fritzes.
- Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken. Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.
- Taube, K. (2007). *Läsinlärning och självförtroende: psykologiska teorier, empiriska undersökningar och pedagogiska konsekvenser. 4. Uppl.* Stockholm: Nordstedts akademiska förslag.
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Studentlitteratur: Lund.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning [Elektronisk resurs]*. (2002). Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Vetenskapsrådet. (2017). *God Forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Wolfson, G. (2008). Using audiobooks to meet the needs of adolescent readers. *American Secondary Education*.

Till dig som är vårdnadshavare till elev i klass 1 på Glömminge skola.

Jag heter Yvonne Petersson och studerar till grundlärare med inriktning fritidshem på Linnéuniversitetet i Kalmar. Under våren kommer jag att genomföra ett utvecklingsarbete kring elevers upplevelser av ljudbok. Enligt forskning så är läsning och läslust av stor betydelse i vårt kunskapssamhälle, där text finns på flera olika sätt. Min tanke är att undersöka om det finns flera vägar till läslust exempelvis att nå läslust via ljudböcker. Under mitt arbete kommer jag att använda mig av intervjuer och enkäter.

En del i mitt utvecklingsarbete är de forskningsetiska överväganden:

* Jag ska informera era barn om deras uppgift i mitt projekt och vilka villkor som gäller. Era barn är under 15 år och därför ska vårdnadshavare informeras. Barnen väljer om de vill vara med eller inte och kan när som helst avbryta projektet (informationskravet).

* Era barn är under 15 år och då krävs att vårdnadshavare samtycker till barnets deltagande (informationskravet/samtyckekravet).

* I mitt skriftliga arbete kommer läsaren inte kunna utläsa vem som sagt vad utan det kommer att ske en avidentifiering (konfidentialitetskravet).

* Allt insamlat material och data kommer enbart att användas i forskningssyfte inom mitt självständiga arbete i slutet på min utbildning (nyttjandekravet).

Om Du har några frågor får du gärna höra av dig till mig.

Student
Yvonne Petersson
yp22ag@student.lnu.se
0733-499667

Handledare
Kristina Henriksson
kristina.henriksson@lnu.se
0480-446113

Lämna talongen senast onsdag 28/2 till Pia. Det går även bra att mejla mig samtycke eller inte.

.....
JA, jag samtycker att mitt barn medverkar

NEJ, jag samtycker inte att mitt barn medverkar

Barnets namn:

Vårdnadshavares namn:

Elevintervjuer torsdagen den 15 mars 2018 klass 1

1. Hur har du upplevt att fått pröva e-ljudbok?
2. Vad tycker du verkar bra med e-ljudbok?
3. Vad tycker du inte är så bra med e-ljudbok?
4. När läser du helst?
5. Finns det någon skillnad om du jämför mellan att läsa en bok eller att lyssna på en bok? Vad var bättre med ljudbok?
6. Vad hade betydelse för dig när du lyssnade på ljudboken?
7. Hur skulle du vilja läsa eller lyssna på bok och var?
8. Var det någon skillnad på att lyssna på ljudbok i klassrummet och på fritidshemmet?
9. När är det inte roligt att läsa bok eller lyssna på ljudbok?

10. Skulle du kunna tänka dig att lyssna på e-ljudbok igen? Hemma, skolan eller på fritidshemmet?

11. Tumme upp eller tumme ner för e-ljudbok?

TACK snälla för att du hjälpte mig med mitt arbete på universitetet! Jag kommer mejla dina föräldrar hur du kan lyssna vidare på e-ljudbok om du vill! TACK!

Frågor till diskussionen kring läsning 7/3:

1. Vad är läsning?
2. Hur känns det när du läser?
3. Vad läser du?
4. Vad är bra med att läsa?
5. Var läser du?

Frågor till gruppintervjuerna 8/3 och 14/3:

1. Hur kändes det att sitta med hörlurar och lyssna på bok?
2. Vad tyckte du?